

آمارهای مشارکت در انتخابات یازده دوره مجلس

مروري بر آمارهاي مشارکت و آرای فاتحان خانه ملت در انتخابات یازده دوره مجلس شوراي اسلامي

انتخابات خانه ملت از دریچه آمار

به صورت میانگین و طی یازده دوره انتخابات مجلس شوراي اسلامي، نرخ مشارکت در انتخاب مجلس در کل کشور 81/54 درصد و در تهران 43/56 درصد بوده است. بیشترین میزان مشارکت در انتخابات مجلس ششم با ۶۷ درصد و کمترین میزان مشارکت در انتخابات مجلس یازدهم با 42/57 درصد بوده است. کارشناسان سياسي درباره کاهش مشارکت در انتخابات گذشته مجلس نظرات مختلفی را ارایه کرده‌اند برخی مساله رذصلاحيتهای و کاهش کیفیت رقابتي را در نبود اقبال عمومي موثر میدانند و برخی دیگر چون وزیر کشور بیماری کرونا را به همراه شرایط سياسي و مسائلي چون سقوط هواپیمای اوکرایني، حوادث آبان و دي را عامل پایین بودن سطح مشارکت خواندند. مرور آمارهاي مشارکت در انتخابات ادوار مجلس میتواند فراز و فرودهاي میزان مشارکت را در بازه‌هاي زمانی مختلف و انتخابات‌هاي مختلف نشان دهد.

1- انتخابات نخستین دوره مجلس بدون نظارت استصوابي

نخستین دوره از انتخابات مجلس شوراي اسلامي در خرداد ماه 1359 برگزار شد. از مجموع 391 / 857 / 20 نفر واجد شرایط، 969/875/10 نفر در انتخابات شرکت کردند. این حضور 52 / 14 درصدی، برای انتخاب 270 نماینده از 193 حوزه انتخابیه بود؛ و 97 نفر از نامزدها موفق شدند اکثریت مطلق آرا را در سراسر کشور به دست آورند، انتخاب سایر نمایندگان به دور دوم موکول شد. انتخابات مرحله دوم، روز

جمعه 19 اردیبهشت 1359 انجام شد و در این مرحله 834 / 047 / 6 نفر شرکت کردند و 137 نفر از سراسر کشور انتخاب شدند. پس از حوادث 7 تیر 1360 (انفجار دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی) و رخدادهاي ديگر، براي جاگزینی نمایندگان شهید، مستعفی و... چهار دوره انتخابات میان دوره‌ای، به ترتیب در تاریخ‌های پنجم تیر سال 60، دوم مرداد سال 60، دهم مهرماه سال 60، 19 آذر سال 61 برگزار شد و به این ترتیب، تعداد نمایندگان مردم در دوره اول مجلس به 264 نفر رسید.

در زمان ثبت نام از نامزدهای مجلس از 22 بهمن تا 4 اسفند 58، حدود 1900 نفر ثبت نام کردند که از آن میان 540 نفر در تهران و حدود 1400 نفر در شهرستان‌ها نامزد مجلس شدند. در این زمان شورای نگهبان برای احراز صلاحیت نامزدها هنوز به وجود نیامده بود و طیف گسترده‌ای از گروه‌ها و احزاب در انتخابات حضور داشتند.

این انتخابات، پنجمین انتخابات عمومی پس از همه‌پرسی تعیین نظام جمهوری اسلامی، انتخاب نمایندگان مجلس خبرگان قانون اساسی، همه‌پرسی قانون اساسی و انتخابات ریاست‌جمهوری بود. در این مجلس نمایندگان مختلفی از تفکرات گوناگون به چشم می‌خورد که پس از مستقلین، اکثریت آنها مربوط به حزب جمهوری اسلامی و ائتلاف‌های همراه آن بود. از نهضت آزادی، ائتلاف طرفداران رییس‌جمهور، جبهه ملی و حتی حزب توده نیز در این مجلس نمایندگانی حضور داشتند. روزنامه اطلاعات در مقاله‌ای با عنوان «مجلس و دولت آینده» - که منعکس‌کننده دیدگاه معارضین بود. - گروه‌های شرکت‌کننده در انتخابات مجلس شورای اسلامی را در سه طیف جداگانه با گرایش‌های متفاوت، تشریح کرده است. نخست، گرایش عمده سیاسی، جبهه‌ای را در بر می‌گیرد که بر اثر ضعف‌های دولت موقت و خلأ سیاسی پس از دیکتاتوری پنجاه ساله با اتکاء به حسن نیت توده‌های میلیونی توانستند مواضع قدرت سیاسی را در ایران قبضه کنند. فعال‌ترین بخش این گرایش با در دست گرفتن اهرم‌های قدرت عملاً بر ایران حکومت می‌کردند. دومین گرایش فعال، جریان چپ است که علی‌رغم تعدد ظاهری شان خط مشترکی دارند. به عقیده آنان دیر یا زود ضرورت‌های تاریخی و واقعیات جامعه، کشور را به سوی انقلابی سوسیالیستی رهنمون می‌شود. گرایش سوم ملیون است. این جبهه تمام تمایلات سیاسی و اجتماعی ناسیونالیستی را در بر می‌گیرد که به حکومت انحصاری متشرعین اعتقادی ندارند و راه‌حل‌های چپ مارکسیستی را نیز در جامعه فعلی ایران کارآمد نمی‌دانند.

انتخابات دوره دوم مجلس آغاز کار شورای نگهبان

انتخابات دومین دوره مجلس شورای اسلامی در روز جمعه ۲۶ فروردین ۱۳۶۳ برگزار شد. در انتخابات دوره دوم مجلس شورای اسلامی، ناطق نوری، وزیر کشور بود. در این انتخابات که ۱۵۸۶ نفر آآمدگی خود را برای کاندیداتوری اعلام کردند، صلاحیت ۱۲۷۵ نفر از داوطلبان توسط هیات‌های اجرایی و شورای نگهبان تایید شد.

در این دوره از انتخابات مجلس شورای اسلامی، علاوه بر حزب جمهوری اسلامی و جامعه روحانیت مبارز و موفقه اسلامی، سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی و دفتر تحکیم وحدت نیز به رقابت پرداختند.

از مجموع 498/143/24 نفر واجد حق رأی، 306/607/15 رای معادل 64/64% واجدان در انتخابات مشارکت کردند که در نتیجه آن، تعداد ۱۲۱ نفر به مجلس راه یافتند. تعداد ۱۳۰ نفر از نمایندگان نیز در انتخابات مرحله دوم به مجلس راه یافتند و سایر نمایندگان نیز در انتخابات میان‌دوره‌ای انتخاب شدند. در این انتخابات، کاندیداهای حزب جمهوری اسلامی و جامعه روحانیت مبارز اکثریت آرا را از آن خود کرده و به پیروزی قاطع در انتخابات دست یافتند.

دومین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی با چند وجه تمایز مهم نسبت به انتخابات مجلس پیشین، در تاریخ ۲۶ فروردین سال ۱۳۶۳ برگزار شد. اول آنکه هم گروه‌های سیاسی هم مردم يك دوره مجلس را تجربه کرده و به يك برآورد كلي نسبت به مجلس شورای اسلامی و عملکرد سیاسی نمایندگان و احزاب رسیده بودند. دوم آنکه وزارت کشور از شرایط انقلاب و ناامنی‌های مربوط به آن گذر کرده و قدرت و انسجام بیشتری برای نظارت بر انتخابات پیدا کرده بود و مهم‌تر آنکه شورای نگهبان در میان این سال‌ها شکل گرفته بود و نظارت آن بر انتخابات دوره دوم باعث ایجاد محدودیت‌های قابل توجهی در تنوع احزاب و نمایندگان نسبت به انتخابات مجلس اول شد. چنان‌که تصویب قانون جدید انتخابات در سال ۱۳۶۲ و افزوده شدن شروط اعتقاد و التزام عملی به اسلام و نظام جمهوری اسلامی و ابراز وفاداری به قانون اساسی به شروط صلاحیت نامزدهای انتخابات مجلس، باعث حذف برخی گروه‌های سیاسی مختلفی از عرصه انتخابات شد. در انتخابات مجلس دوم شورای اسلامی، حزب جمهوری اسلامی و جامعه روحانیت مبارز، فعال‌ترین گروه‌های سیاسی در عرصه رقابت بودند. اما علاوه بر آنها، دفتر تحکیم وحدت، اصناف و بازار، انجمن اسلامی معلمان، خانه کارگر، سازمان مجاهدین و فداییان اسلام نیز لیست‌هایی را ارائه داده بودند.

سومین دوره انتخابات خانه ملت مشارکت 60 درصدی و پیروزی جناح چپ

سومین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی در فروردین ماه ۱۳۶۷ برگزار و تحت نظارت شورای نگهبان انجام شد و 333 نفر را راهی پارلمان کرد. در این انتخابات حدود 60 درصد از واجدین شرایط پای صندوقهای رای آمدند. با اینکه در این مجلس مجمع روحانیون مبارز (وابسته به جناح چپ) به پیروزی چشمگیری دست یافتند و موضوع مهم پیش از انتخابات مجلس سوم شرایط انتخابات را تحت تاثیر قرار داد. اولین موضوع انحلال دو حزب جمهوری اسلامی و سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی و دیگری اختلاف نظر گسترده بین شورای نگهبان و وزارت کشور بود. این دو نهاد بر سر سه مساله «انتخاب اعضای معتمدین هیاتهای اجرایی»، «تایید صلاحیت نامزدها» و «تایید صندوقهای رای و نتایج نهایی برخی حوزههای انتخابیه از سوی هیات نظارت» تفاوت عقیده داشتند.

نتیجه سومین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی، نمادی از پیروزی مجمع روحانیون مبارز در فضای سیاسی آن دوران بود که با شعارهای مساوات و عدالت و دفاع از مستضعفین پا به عرصه گذاشته بود. حدود دوسوم از نمایندگان منتخب برای کسب کرسیهای مجلس سوم از اعضای مجمع روحانیون مبارز یا از احزاب نزدیک به آن بودند. این در حالی بود که جناح راست در مجموع با فرستادن ۱۰۰ نماینده در کشور به مجلس سوم شورای اسلامی، توانست فراکسیون اقلیت را تشکیل دهد. در این دوره و پس از بازنگری در قانون اساسی جمهوری اسلامی، نام مجلس شورای ملی رسماً به مجلس شورای اسلامی تغییر یافت.

انتخابات مجلس چهارم گسترش نظارت استصوابی شورای نگهبان

چهارمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۲۱ فروردین ۱۳۷۱ برگزار شد. از بین ۱۹۶ حوزه انتخابیه برای کسب ۲۷۰ کرسی نمایندگی مجلس، ۲۳۱۰ نفر نامزد شرکت در این انتخابات بودند که از بین ۳۱۱۰ نفر کاندید، تایید صلاحیت شده بودند از مجموع 927/763/34 نفر واجد شرایط رایریزی مجموع 042/767/18 رای معادل 81/57% به صندوقها ریخته شد. جامعه روحانیت مبارز با به دست آوردن ۱۳۴ کرسی، اکثریت مجلس چهارم را به دست گرفت. در نهایت و پس از برگزاری دور دوم انتخابات، جامعه روحانیت مبارز و حامیان مستقلش، حدود سه چهارم کرسیهای مجلس را به دست آوردند. ۱۶۲ نفر از منتخبین مجلس چهارم، برای اولین بار به مجلس راه پیدا کرده بودند. در مرحله اول انتخابات در شهر تهران فقط دو نفر توانستند اکثریت آرا

را کسب کنند که این موضوع از نظر جناح چپ به دلیل کاهش میزان مشارکت مردم بود. در مرحله دوم انتخابات در تاریخ ۱۸ اردیبهشت ماه ۲۸ نماینده دیگر شهر تهران راهی مجلس شدند.

مساله مهم دیگر پیش از انتخابات مجلس چهارم، بحث گسترش نظارت استصوابی شورای نگهبان بود که با حجم جدیدی از انتقادات رو به رو شد. ماجرا از جایی آغاز شد که مجلس خبرگان در هشتمین جلسه نخستین دوره خود در سال ۱۳۶۹ طی اصلاحیه‌ای در آیین‌نامه داخلی، اختیار تعیین صلاحیت نامزدهای مجلس خبرگان که تا پیش از آن بر عهده خود این مجلس بود، به شورای نگهبان واگذار کرد. پس از اعلام این موضوع توسط شورای نگهبان، فراکسیون اکثریت مجلس سوم با ارایه طرحی سه فوریتی خواستار توقف برگزاری انتخابات شدند. طی این طرح، انتخابات‌ها در صورتی امکان‌پذیر بودند که در همه سطوح ملی و منطقه‌ای، تعداد کاندیداها دو برابر کرسی‌های مورد نیاز باشد. آنها مثلا به تعداد کاندیداهای حوزه تهران انتقاد داشتند؛ چرا که برای ۳۰ کرسی، فقط ۳۱ نفر برای شرکت در انتخابات از طرف شورای نگهبان تایید صلاحیت شدند و این موضوع عملا رقابت انتخاباتی را منتفی می‌کرد. این موضوع در مقابل با حمایت جناح راست رو به رو بود چنان‌که برای مثال حجت‌الاسلام آذری قمی در پاسخ به انتقاد فوق در نطق پیش از دستورش گفت «شورای نگهبان يك كيلو گلابي عرضه کرده و مردم هم باید يك كيلو گلابي بخرند، چرا بي‌خود سفسطه می‌کنید؟» در جریان بررسی طرح سه فوریتی در روز ۱۵ مهرماه ۱۳۶۹، ۵۵ نفر از نمایندگان فراکسیون اقلیت مجلس با شکستن حد نصاب تعداد نمایندگان در جلسه علنی (آبستراکسیون) باعث تعطیل شدن جلسه مجلس شدند و مانع تصویب طرح سه فوریتی شدند.

توقف روند نزولی مشارکت در انتخابات مجلس پنجم

پنجمین دوره انتخابات مجلس با فعالیت پررنگ گروه‌های سیاسی و حزب‌های دیگر و مشارکت قابل توجه مردم برگزار شد. از میان ۵۳۶۵ کاندیدای شرکت در انتخابات، ۳۲۷۶ نفر توسط شورای نگهبان از ۱۹۶ حوزه انتخابیه برای کسب ۲۷۰ کرسی نمایندگی مجلس تایید صلاحیت شدند و از مجموع 927/736/34 نفر واجد شرایط رای‌ریزی مجموع 386/682/24 رای معادل ۷۱٪ به صندوق‌ها ریخته شد. مردم با مشارکت ۷۱ درصدی در انتخابات، بالاترین میزان مشارکت در انتخابات‌های مجلس شورای اسلامی را رقم زدند. در این دوره از انتخابات، گروه‌های سیاسی مختلفی حضور فعال داشتند. اگرچه مجمع روحانیون مبارز با انصراف از شرکت در انتخابات فقط به تشویق مردم به حضور در انتخابات بسنده کرده

بود، گروه‌های سیاسی دیگر چون سازمان مجاهدین انقلاب، دو تشکل نوظهور کارگزاران و جمعیت دفاع از ارزش‌های انقلاب، دو تشکل زنانه، مجامع دانشگاهی لیست‌های مختلفی برای شرکت در انتخابات ارائه کردند. با این حال رقابت اصلی بین چهار طیف سیاسی شامل جامعه روحانیت مبارز، کارگزاران سازندگی، ائتلاف خط امام و جمعیت دفاع از ارزش‌های انقلاب اسلامی بود.

انتخابات مجلس ششم و رکوردشکنی آمار مشارکت

در ششمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی از میان ۶۸۵۳ ثبت نام‌کننده، تعداد ۵۰۸۳ نفر از ۲۰۷ حوزه انتخابیه برای کسب ۲۹۰ کرسی نمایندگی مجلس تایید صلاحیت شدند. از مجموع 431/726/38 نفر واجد شرایط رای دادن، 157/082/26 نفر، در انتخابات شرکت کردند که مشارکت ۶۷.۳۵ درصدی را رقم زدند.

ششمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی نخستین انتخاباتی بود که هر ۳۰ نماینده شهر تهران توانستند در مرحله اول حداقل رای لازم برای حضور در مجلس را کسب کنند. این موضوع مرهون مشارکت بالای مردم و همچنین اصلاحیه‌ای در قانون انتخابات بود که کسب حداقل یک چهارم آرای مآخوذه را مجوزی برای نامزدهای انتخاباتی برای راهیابی به مجلس می‌دانست.

جناح چپ یا همان اصلاح‌طلبان پیروز این انتخابات بود. از جناح راست فقط غلامعلی حداد عادل توانست جزو ۳۰ نفر منتخب شهر تهران باشد و هر ۲۹ نفر دیگر از جناح مقابل بودند. بیشترین کاندیداهای مورد حمایت از لیست‌های مطبوعات دوم خردادی (۲۹ نامزد)، جبهه مشارکت (۲۷ نامزد) مجمع روحانیون مبارز (۲۰ نامزد)، دفتر تحکیم وحدت، جامعه زنان انقلاب اسلامی و خانه کارگر بود. در مقابل، لیست‌های جامعه روحانیت مبارز، جمعیت ایثارگران، جامعه اسلامی دانشگاهیان، حزب تمدن اسلامی و چکاد آزاداندیشان به ترتیب کمترین نامزد پیروز در انتخابات را برداشتند.

ردصلاحیت‌های گسترده و انتخابات مجلس هفتم

در دور هفتم 51.21 درصد رای‌های خود را به صندوق انداختند. میزان مشارکت مردم تهران در این دوره ۳۷ درصد بود. دور نخست انتخابات مجلس هفتم در اسفند سال 1382 و دور دوم در اردیبهشت سال 1383 برگزار شد. از میان ۴۶.۳۵۱.۰۳۲ واجدین شرایط شرکت در انتخابات ۲۳.۷۰۹.۲۰۱ در این دوره از انتخابات مشارکت داشت یعنی ۵۹.۵۷

این انتخابات در شرایطی برگزار شد که بیش از ۸۰۰۰ نفر در این انتخابات نامزد شده بودند، ولی صلاحیت بیش از ۳۶۰۰ نفر توسط شورای نگهبان رد شده بود. تعداد افرادی که برای شرکت در هفتمین دوره انتخابات مجلس ثبت‌نام کردند با رشد ۱۹ درصدی نسبت به مجلس ششم به ۸۱۶۹ نفر رسید. از این میان ۴۳۴ نفر توسط هیات‌های اجرایی و ۳۶۱۰ نفر از طرف هیات‌های نظارت شورای نگهبان رد صلاحیت شدند. در تهران، از بین ۱۷۰۹ کاندیدای ثبت‌نام کرده، صلاحیت ۵۲ درصد از طرف هیات‌های نظارت و ۸ درصد از جانب هیات‌های اجرایی تایید نشدند. با پیگیری روسای وقت قوای مجریه و مقننه، و توصیه رهبر انقلاب صلاحیت بیش از هزار نفر از رد صلاحیت شده‌ها تایید شد و در مجموع حدود ۵۶۰۰ نفر برای شرکت در انتخابات تایید صلاحیت شدند. برنده انتخابات مجلس هفتم در بین ائتلاف‌های شکل گرفته، ائتلاف آبادگران بود که توانست ۲۰۰ کرسی در مجلس کسب کند و ۲۹ نفر از نمایندگان تهران نیز اعضای آن بودند. تنها فرد راه یافته به مجلس از بین اصلاح‌طلبان و ائتلاف بزرگ ایران، سهیلا جلودارزاده بود که در انتخابات میان دوره‌ای وارد مجلس شد.

انتخابات مجلس هشتم و آغاز روند کاهش مشارکت

در هشتمین دوره انتخابات مجلس در اسفند سال ۱۳۸۶ از ۴۳.۸۲۴.۲۵۴ واجدین شرایط، ۵۱ درصد مشارکت رقم خورد یعنی ۲۲.۳۵۰.۲۵۴ در این دوره از انتخابات مشارکت کردند. در هشتمین دوره انتخابات مجلس دوره هیات‌های اجرایی در روند بررسی صلاحیت‌ها فعال‌تر از دوره‌های گذشته وارد عمل شدند و بنابراین رد صلاحیت‌های هیات‌های اجرایی دولت نهم اعتراضاتی را برانگیخت. از بین نامزدهای ثبت‌نامی، ۲۲۵۰ نفر (۳۱ درصد) توسط این هیات‌ها رد صلاحیت شدند که در مقایسه با دوره قبل حدود ۲۵ درصد افزایش یافته بود. لیست نامزدهای رد صلاحیت شده توسط هیات‌های اجرایی شامل جمعیت کثیری از اصلاح‌طلبان از جمله کسانی که برای مجلس قبلی تایید صلاحیت شده بودند و برخی وزرای دولت اصلاحات و چهره‌های مطرح احزابی چون جبهه مشارکت، سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، مجمع روحانیون و اعتماد ملی بود. در نتیجه انتخابات کشوری نیز ۱۴۷ نفر (۷۰ درصد) اصولگرا، ۳۲ نفر اصلاح‌طلب و ۵ نفر از اقلیت‌های مذهبی در مرحله اول توانستند به مجلس راه یابند. در مرحله دوم انتخابات مجلس هشتم در کشور از بین ۱۶۴ داوطلب برای ۸۲ کرسی، ۱۸ اصلاح‌طلب، ۱۸ مستقل و ۴۶ اصولگرا به نمایندگی مجلس رسیدند. بدین ترتیب در مجموع، ۲۸۷ کرسی مجلس هشتم

به ۴۷ اصلاح طلب (حدود ۱۶ درصد)، ۱۹۸ اصولگرا (حدود ۷۰ درصد) و ۴۲ نماینده مستقل (حدود ۱۴ درصد) اختصاص یافت.

انتخابات مجلس نهم و رد صلاحیت‌های خبرساز

۱۲ اسفند ۹۰ و ۱۵ اردیبهشت ۹۱ به ترتیب زمان برگزاری مرحله اول و مرحله دوم انتخابات نهمین دوره مجلس شورای اسلامی بود. در مجموع ۵۴۰۵ نفر برای حضور در انتخابات مجلس نهم ثبت‌نام کردند که به گفته نجار، وزیر کشور دولت دهم، ۱۷ درصد آنها توسط هیات‌های اجرایی رد صلاحیت شدند. همچنین از بین ۱۰۶۶ ثبت‌نام‌کننده حوزه انتخابیه تهران، ۷۴۷ نفر تایید و ۳۱۹ نفر رد یا عدم احراز صلاحیت شدند. با وجود انصراف تعداد قابل توجهی از تایید صلاحیت‌شدگان و بررسی و بازنگری شورای نگهبان، در نهایت ۳۴۴۴ نفر از جمله ۸۵۰ نفر در شهر تهران برای شرکت در انتخابات تایید صلاحیت شدند. مرحله نخست نهمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۲ اسفند ۱۳۹۰ برگزار شد و طی آن ۲۲۳ نماینده به مجلس راه پیدا کردند. از میان حدود ۴۸ میلیون نفر واجدین شرایط ۳۱ میلیون نفر در انتخابات شرکت کردند و مشارکت ۶۴ درصدی را رقم زدند. ۱۳۵ نفر برای ۶۵ کرسی باقی مانده در مرحله دوم انتخابات مجلس نهم در تاریخ ۱۵ اردیبهشت ۱۳۹۱ رقابت کردند و در نتیجه آن ۲۸۶ کرسی مجلس به نمایندگان مختلف رسید. به علت ابطال آرای حوزه‌های دماوند و فیروزکوه، ایلام، تویسرکان و تنکابن، ۴ نماینده این حوزه‌ها در انتخابات میان‌دوره‌ای که همزمان با انتخابات ریاست‌جمهوری یازدهم در ۲۴ خرداد ۱۳۹۲ برگزار شد، به ۴ کرسی باقی مانده دست یافتند. از بین نمایندگان مجلس هشتم، ۱۰۱ نفر در سمت خود در مجلس نهم ابقا شدند و نزدیک دوسوم ترکیب مجلس تغییر کرد.

رد صلاحیت‌های هیات‌های اجرایی دولت در نهمین دوره انتخابات مجلس نیز مانند دوره قبل انتخابات مجلس خبرساز شد؛ به گونه‌ای که برخی از آنها پس از بررسی توسط شورای نگهبان تایید صلاحیت شدند.

حضور لیستی اصلاح‌طلبان در انتخابات مجلس دهم و رشد میزان مشارکت

انتخابات دهمین دوره مجلس شورای اسلامی در دو دور در تاریخ ۷ اسفند ۱۳۹۴ و ۱۰ اردیبهشت ۱۳۹۵ برای تعیین ۲۹۰ کرسی دوره دهم مجلس شورای اسلامی برگزار شد. شمار افراد واجد شرایط برای رای‌دهی در انتخابات مجلس دهم شورای اسلامی ۵۴ میلیون و ۹۱۵ هزار و ۲۴ نفر بود که ۶۲ درصد از این افراد در انتخابات شرکت کردند. این در حالی است که میزان مشارکت در شهر تهران ۵۰ درصد بود. در این انتخابات ۱۲۱۲۳ ثبت نام کردند که صلاحیت ۴ هزار نفر از آنها طی اعلام نتایج صلاحیت نمایندگان در تاریخ ۲۶ دی‌ماه ۱۳۹۴ توسط شورای نگهبان تایید شد. رد صلاحیت ۶۰ درصدی شورای نگهبان در این دوره از انتخابات مجلس، گسترده‌ترین میزان رد صلاحیت در تاریخ انتخابات‌های مجلس شورای اسلامی بود. با وجود آنکه اکثر رد صلاحیت‌شدگان از طیف اصلاح‌طلب بودند، در لیست رد صلاحیت‌شدگان نام تعداد زیادی از نمایندگان مجلس نهم نیز وجود داشت، که اکثر آنها از طیف فراکسیون رهروان ولایت بودند. پس از بازبینی شورای نگهبان تعداد کمی از افراد رد شده در تاریخ ۱۷ بهمن تایید شدند که مهم‌ترین آنها علی مطهری بود. انتخابات مجلس دهم همزمان با پنجمین دوره انتخابات مجلس خبرگان برگزار شد. نامزدهای دهمین دوره انتخابات مجلس برای به دست آوردن ۲۹۰ کرسی به هم به رقابت پرداختند که ۲۲۱ نفر توانستند در مرحله اول انتخابات به مجلس راه پیدا کنند و سرنوشت ۶۸ کرسی به مرحله دوم انتخابات موکول شد. از افراد راه یافته به مجلس در مرحله اول حدود ۸۶ کرسی به فهرست امید و ۶۷ کرسی به فهرست ائتلاف اصولگرایان تعلق داشتند. در شهر تهران در مرحله اول هر ۳۰ نامزد لیست امید به مجلس راه یافتند و هیچ یک از افراد لیست ائتلاف اصولگرایان نتوانست رای لازم برای حضور در مجلس را کسب کند.

مرحله دوم انتخابات در تاریخ ۲۹ اردیبهشت ۱۳۹۵ در ۵۵ حوزه انتخابیه در ۲۱ استان کشور برگزار شد که طی این رقابت از بین ۱۳۶ نامزد، تکلیف ۶۸ کرسی دیگر مشخص شد. از میان این ۶۸ نفر، ۴۰ نفر از لیست امید و ۱۷ نفر از نامزدهای موزد حمایت اصولگرایان بودند. در مجموع دو مرحله انتخابات مجلس دهم، ۲۸۹ نماینده وارد مجلس شدند که ۱۲۳ نفر از فهرست امید، ۸۰ نفر از ائتلاف اصولگرایان، ۲ نفر مشترک دو لیست و ۸۴ نفر نماینده مستقل بودند. انتخابات میان‌دوره‌ای مجلس دهم همزمان با انتخابات ریاست‌جمهوری دوازدهم در تاریخ ۲۹ اردیبهشت ۱۳۹۶ برگزار شد.

کم‌مشارکت‌ترین انتخابات ادوار مجلس در دوره یازدهم

انتخابات دوره یازدهم مجلس شورای اسلامی در ۲ اسفند ۱۳۹۸ برگزار شد. این انتخابات با کمترین میزان مشارکت مردم در تاریخ انتخابات مجلس و همچنین با ردصلاحیت‌های گسترده انجام شده است. از ۲۹۰ نماینده مجلس قبل (مجلس دهم) ۲۴۸ نفر در انتخابات مجلس یازدهم نامزد شده بودند که بیشترشان یا رد صلاحیت شدند یا رای نیاوردند و تنها ۵۶ نماینده از دوره قبل به دوره قبل به مجلس یازدهم راه یافتند.

انتخابات یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی دوم اسفندماه در حالی برگزار شد که میزان مشارکت شهروندان سوالي بود که بعد از پایان رای‌گیری در شعب اخذ رای، در فضای سیاسی و رسانه‌ای مطرح شد. نهایتاً «عبدالرضا رحمانی فضلی» وزیر کشور روز یکشنبه در نشست میانگین مشارکت را ۴۲/۵۷ درصد عنوان کرد و گفت که ۲۴ میلیون و ۵۱۲ هزار و ۴۰۴ نفر از مجموع ۵۷ میلیون و ۹۱۸ هزار و ۱۵۹ نفر در انتخابات شرکت کردند. بیشترین درصد مشارکت در استان کهگیلویه و بویراحمد با ۷۱ درصد و کمترین مشارکت هم به استان تهران با ۲۶/۲ درصد مربوط است. این آمار پایین‌ترین سطح مشارکت در همه انتخابات برگزار شده مجلس در ۴۱ سال اخیر است.

